

ДЕЛО РАШЕ ПОПОВА ОСТАЈЕ

Раша је био као светац

Рада Ђуричин

Радивој Раша Попов (26. јуна 1933. – 20. Април 2017. године) је рођен у Мокрину, крај Кикинде. Први пут је препливао Бегеј 1945. године на запрепашћење свих. То је означило његову одисеју по умаласаној ветрометини овог живота, где кретање управо омугаћавају трагови разних Одисеја који су обележили људску цивилизацију. То су разни Прометеји науке о чијим ватрама Раша Попов посебно води рачуна како топлина њиховог пламена никад не би утрнула. То је било више него довољно да Раша Попов за живота добије низ престижних награда за научни допринос, културу, популаризацију књижевности за децу и животно дело. Неке о тих награда су: награду Радио Београда за серију *Видови фашизма* добио је 1967. године, добитник је Бранкове награде у Сремским Карловцима, награде „Сима Цуцић“ за животно дело 2010. године, награде Змајевих дечјих игара, као и награде „Доситеј Обрадовић“ за 2015. годину. Тек награде потврђују да његов укупан допринос популаризацији науке, културе и књижевности, није био мали, нити је у времену и простору његов аганжман остао непримећен.

Раша Попов је био неуморан радник. Тек, илустрације ради наводимо неке од његових ауторских књига: *Два ока* (1963), *Гвоздени магарац* (1976), *Жабац који не зна да ћути* (1987), *Трулеж зглаве* (1991), *Шешир без дна* (2001), *Лажљива уста истине* (2002), *Возом посред улице* (2003), *Био сам срећни коњ* (2003), *Бајке за XXI век* (2007), *Чаробњаков СМС* (2007), *Краљевски жабац* (2008), *Мали зелени* (2009), *Софијине љубави* (2010), *Опасне бајке* (2010), *Софија у канцама смора* (2011), *Задимљена историја-ретке и чудновате приче* (2012), *Кад сам падао у фрас-сећања 1941-1945* (2012), *Мокрински патуљци* (2013), *Усамљена принцеза* (2014), *Педагошки вампири и анђели* (2014), *Спев о транзицији* (2015), *Ђавољи дисидент – еп* (2015), *Дим са звезда* (2015), *Ноћашњи снови* (2015), *Живот је слadak брате ко би желео на гробље да га прате – коначне песме* (2015), *Политички робот са полним нагоном*, драма (2015), *Необичне приче о врхунским спортистима света и Србије* (2016), *Очарско-кабларска бајка* (2016), *Дете као загонетка* (2016) и *Најлепша у школи* (2016).

Песнички првенац Раше Попова је публикован у листу „Новосадски средњошколац“ 1951. То је био дистих:

*Свему томе је крива
Покварена перспектива.*

Већ је овим дистихом обележена, не само поетика Раше Попова, већ и његов животни пут. Реч је о томе да ће његова поетика увек бити прожета лаким, мислећим интелектуалним хумором, никад оним војничким, вулгарним, као и да ће целокупно његово књижевно стваралаштво бити упућено ка будућности и потреби за искреношћу. Често му то није доносило, нити много похвала, нити среће.

Овим дистихом је практично антиципирао многа дешавања, не само везана за његов живот, већ, рекли бисмо, за кретање српског народа у целини, који је, судећи из данашње перспективе, по много чему судио о будућности из једне, криве, ишчашене перспективе, мада се са сигурношћу не можемо руководити ни овом нашом актуелном перспективом. Ипак, са извесношћу исправно учињеног, руковођени књижевним аксиолошким мерилима, убеђени смо да изговарамо праве речи о великом аутору који физички више није са нама, али ће остати зувек присутан својим делом и својим чињењем.

Раша Попов је познат као есејист, као драмски пи-сац, чије су драме чешће забрањиване, но приказиване. Био је глумац и то је, вероватно и данас. Убеђења смо да управо поводом ове награде говоримо о његовој највећој животној улози, коју он, ево, неуморно игра преко пола века. Био је новинар НИН-а, водитељ. Објавио је шест збирки за децу. Није остао глув нити нем на немилосрдну акцију „Милосрдног анђела“ када је Сања Миленковић, ванредна математичарка, на варваринском мосту изгубила живот услед Бесомучног бомбардовања. Он, као отац, дека, песник, и надасве човек, кога све ране његовог рода боле, то није могао да заборави, нити је овај догађај препустио забраву. Speваo је поему *Лажљива уста истине*.

У периоду од 1967. до 1995., што као новинар у новинама (1961-1964), што као новинар Радио Београда (1964-1967) и новинар Телевизије (1967-1995) постао је највећи и најзначајнији популаризатор науке. Тачно је да је аутор неколико песничких збирки за децу: „Жабац који не зна да ћути“, „Возом посред улице“, илустроване енциклопедије за децу „Шешир без дна“ која је настала на основу ТВ емисија којих је било 46. Познат је и по серијалу

„Фазони и форе“ у 133 емисија и серији „У сну сан“. Раша Попов није направио револуционарни прврат у песничком дискурсу песништва за децу као, рецимо, Александар Вучо, Душан Радовић, Драган Лукић, Мика Антић, Милован Данојлић или Љубивоје Ршумовић. Не, он није у овој области књижевног стваралаштва значајан на тај начин.

Раша Попов је значајан, јер је као Доситеј некад, све подредио популаризацији науке које деце и омладине, рекли би чак, код српске нације у целини, па и шире. Популаризација науке, оживљавање њених хладних, рационалних дефиниција до фантастичности змајоликих узлета је најзначајнији резултат несебичног интелектуалног ангажовања овог јединственог српског књижевника какве данас не налазимо чак ни у скромним назнакама епигонских покушаја. Разлог томе лежи у чињеници да се један научни садржај не може вербално, сценски и уметнички оживотворити уколико приповедач није њиме овладао. Подухват који је направио Раша Попов је од плебисцитног значаја и он подразумева процес. Ту је немогућа инстант импровизација.

Свакако не треба сметнути с ума да је Раша Попов један од најупорнијих и највећих поборника развоја бонтона међу децом. То је оно што га као доситејевца посебно истиче, јер је на ову тему одржао преко пет стотина гостовања у школама широм Србије.

На крају, Раша Попов, писац, глумац, водитељ, драмски писац, беседничар, новинар, интелектуалац, песник, добитник је значајних награда, али ни изблиза онолико колико је то устину заслужио. Нама генерацијама које су се од Раше Попова училе основама науке, историје и препознавању чудеса у свакодневним стварима, откривању историје свуда око нас, остало је да негујемо његов дух интелектуалности. А, да подсетимо: „Интелектуалац није онај ко је завршио неки факултет, интелектуалац је онај који може у правом тренутку да понуди прави одговор“.

Раша Попов нас је научио давно како да будемо фини, онако према правом, нашем а светском бонтону. Научио нас је како треба разговарати, неговати и унапређивати комуникацију са другима. Он нам је продужио сећање на значај и значење тог божанског дара којим смо даровани. Хвала му на томе.

Предраг Јашовић